

Structure of different model of dialogues is investigated using several tactics: variety on the structure of the question / answer, according to the language composition, in terms of vocabulary, morphology and syntax. Dialogues perform various functions, including the different sides characteristic of characters, creating the effect of presence for the reader. The topic of the study is the chosen dialogues and the direct speech of characters as spokespersons of the author's quest for the merger of diverse points of view into discourse of the art into a single idea.

The structure of various models of dialogues in Kosach is due to the intention of the author. At the same time, they, like the direct language of the story, are intentionally densely inserted in the text in order to transfer the integrity of life.

The language of works of different periods of Yuriy Kosach's activity is, in our opinion, not enough researched yet, therefore, it seems promising to continue work in this direction.

Key words: direct speech, functionality, insertion, national identity, parceling

---

Звягіна Ганна Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету, *ORCID iD*: 0000-0002-9778-6833; a_zvjagina@ukr.net

УДК 655.41-025.12“1918/1939”:821.161.2

Софія Когут

Участь Михайла Рудницького у роботі Філологічної секції НТШ

Участь Михайла Рудницького, постаті абсолютно неакадемічної, стихійної, скептично налаштованої до української науки та українського наукового середовища, у діяльності Наукового товариства ім. Шевченка, яке на той час виконувало роль української академії наук – видається парадоксальною і несподіваною. Проте виявилася цікавою, неординарною і по-своєму потрібною як самому вченому, так і Товариству.

Судячи із записів у Хроніці НТШ, він був активним членом Філологічної секції і регулярно виголошував доповіді та реферати, іноді доволі резонансні. Від часу вступу до секції майже весь час був її секретарем, референтом наукових засідань та дискусій. У 1935 р. у складі Філологічної секції була організована Комісія літературознавства. На першому засіданні Комісії М. Рудницького обрано її головою, брав участь у редагуванні видань НТШ. Активність ученого в НТШ можна відслідкувати за звітами Хроніки НТШ та протоколами засідань Філологічної секції.

© Когут С., 2019

<https://zenodo.org/badge/DOI/10.5281/zenodo.4555908>

Наукові зацікавлення М. Рудницького кінця 1930-х років скеровані в площину компаративістики, а також теорії і методології літературних досліджень. Частково, мабуть, під впливом наукових пошуків його давнього літературного вчителя Остапа Ортвіна. М. Рудницького, серед іншого, цікавила актуальна на той час у польських наукових колах літературознавча феноменологія, зокрема, наукові ідеї і теорії Р. Інгардена. Частково тематика рефератів, котрі М. Рудницький виголошував на засіданнях

Специфічне ставлення М. Рудницького до гуманітарної науки — одна із причин його багатолітнього протистояння з Філологічною секцією НТШ. Рудницький вважав, що гуманітаристика, а зокрема літературознавство, не може вважатися академічною наукою, рівнозначною з науками точними чи природничими, оскільки містить значну долю суб'єктивності, не оперує фактами і точними даними, не опирається на досліди.

Ключові слова: М. Рудницький, Наукове товариство ім. Шевченка, Філологічна секція НТШ, Літературознавча комісія, компаративістика, феноменологія, Остап Ортвін, Р. Інгарден.

Михайло Рудницький — яскрава й неординарна постать українського галицького літературного середовища міжвоєнного часу. Літературний критик, теоретик та історик літератури, журналіст, театрал, письменник — він завжди був активним учасником культурного життя Львова, його рушієм і каталізатором. Для М. Рудницького характерні неоднозначні і дуже критичні погляди на українську літературу. Його культурна орієнтація і шкала естетичних цінностей була максимально європоцентричною, тож його вважали «західником», який не шанує і не цінує свого, і звинувачували у відсутності патріотизму. Українське культурне середовище він сприймав як провінційне, замкнене в собі. Скептично ставився до української науки, вважаючи український науковий простір надто закостенілим, зацикленним на застарілих традиціях і непрогресивним. Іще скептичніше ставився до української філології, не вважаючи її повноцінною наукою.

Тож участь такої постаті у діяльності НТШ, яке на той час виконувало роль української академії наук і було організацією академічною за визначенням, і наскрізь традиційною — видається парадоксальною і несподіваною. Проте виявилася цікавою, неординарною і по-своєму потрібною як самому вченому, який таким чином отримав відповідний авторитет і підтримку, а також аудиторію, здатну на науковий діалог високого рівня, так і Товариству. Адже ця контroversійна постать вносила в академічний

простір струмів свіжого повітря. Виступи М. Рудницького завжди були яскраві, несподівані, повні оригінальних ідей, а його невсипуща енергія сприяла поживленню наукового життя.

Метою статті є висвітлити мало досліджений аспект наукової діяльності М. Рудницького його участь у роботі Філологічної комісії НТШ. Досі ця тематика залишалась поза увагою дослідників наукової та публіцистичної спадщини М. Рудницького.

Шлях М. Рудницького до НТШ був довгим, непростим, і здебільшого повним взаємних нападок і конфліктів. Він мав багато опонентів і противників, а то й особистих ворогів. Проте мав також розуміння, підтримку і простір для діяльності.

Незважаючи на спротив певних інтелектуальних кіл (див., зокрема, іронічний відгук Дмитра Донцова [12]), 8 квітня 1935 М. Рудницького обрано, а 27 червня 1935 р. затверджено дійсним членом Наукового товариства ім. Шевченка [7, с. 13].

Перший же виступ імпульсивного літературознавця та критика на засіданні Філологічної секції (з рефератом «Нові методи в літературознавстві») спричинив доволі гучний скандал. Один зі слухачів виступу Рудницького, Константин Чехович, обурений надто вільним, на його думку, тоном та хаотичною манерою викладення матеріалу, ухилився від дискусії на засіданні Секції, але згодом опублікував у часописі «Мета» різкий відгук «Літературознавство Д-ра Михайла Рудницького» [10]. Тут учений критикує наукову позицію Рудницького, закидаючи йому «своєрідний космополітизм і брак змісту для різниці між науками природничими і духовими», що приводить Рудницького до висновку, що література стоїть понад національністю, з чим Чехович категорично не згоден. Свою філіппіку автор закінчує іронічним сердитим зауваженням: «Др. Рудницький часто любить говорити про те, що наша наукова атмосфера «фільозофічно і культурно невідповідна». Це його суб'єктивне переконання, здається, додає йому відваги до власних, науково дуже невідповідних виступів навіть на засіданнях наших поважних установ» [10].

Виступ К. Чеховича викликав доволі несподівану для нього реакцію членів НТШ. У часопис «Діло» була подана офіційна заява Філологічної Секції НТШ [5], де Чеховича звинувачено в тому, що він, замість брати участь у дискусії, переніс полеміку на шпальти газети, плямуючи тим наукову честь НТШ. Чехович, боронячись,

публікує в «Ділі» відкритий лист, пояснюючи свою позицію [2]. Поруч уміщено відкритий лист Кирила Студинського, який спростовує усі оправдання Чеховича.

Справа дійшла до мирового суду НТШ. Інтереси К. Чеховича представляв Микола Чубатий. Проте К. Студинський знайшов спосіб ухилитися від судового процесу, тож врешті Чубатий, зважаючи на те, що конфлікт вийшов за рамки юридичного кодексу та прийняв надто суб'єктивний характер, змушений був у односторонньому порядку закрити процес, заявивши у відкритому листі на шпальтах «Мети», що «справу вважає остаточно за покінчену з честю для п. проф. д-ра Константина Чеховича». Увесь цей процес детально висвітлив М. Гнатишак у публікації «Фінал одного конфлікту: Причинок до громадянської моралі» [1], додавши досить гострі особисті коментарі.

Попри цей інцидент, М. Рудницький розвинув у рамках Філологічної секції насичену наукову і публічну діяльність. Судячи із записів у Хроніці НТШ, він був активним членом Філологічної секції і регулярно виголошував доповіді та реферати, іноді доволі резонансні. Від часу вступу до секції майже весь час був її секретарем, референтом наукових засідань та дискусій. У тому ж 1935 р. у складі Філологічної секції була організована Комісія літературознавства. На першому засіданні Комісії М. Рудницького обрано її головою. У 1938 р., при НТШ була створена наукова комісія – так звана «Наукова Рада», для ведення наукових справ Товариства, кожна із Секцій Товариства мала у ній свою президію. Одним із членів президії Філологічної секції був М. Рудницький. Він брав також активну участь у редагуванні видань НТШ (Записок НТШ, часопису «Українська книга») і ін.

Активність ученого в НТШ можна відслідкувати за звітами Хроніки НТШ та протоколами засідань Філологічної секції НТШ [9]. Особливо цікавими є архівні протоколи засідань Філологічної секції, оскільки їх вів сам Рудницький як секретар Секції. Подаючи протокол засідання, де мав доповідь, він містив там коротке резюме власного виступу. Отже, з певністю можна сказати, що це інформація з першоджерела.

Вибір тем для рефератів, котрі М. Рудницький виголошував на засіданнях Літературознавчої комісії, не був зумовлений якоюсь певною окресленою програмою чи загальною тематичною лінією.

Теми були продиктовані радше актуальними на той момент зацікавленнями прелегента. Частково тематика таких рефератів віддзеркалювала теоретичні пошуки Професійного зв'язку польських літераторів, довголітнім членом і учасником якого Рудницький був, часом – французьких літературних часописів.

Наводимо список виголошених М. Рудницьким для Філологічної секції загалом, або для Літературознавчої секції «рефератів»:

Нові методи в літературознавстві;

- ✓ «Фізіологія критики» (дискусія на основі перекладу М. Рудницьким уривка праці французького вченого Тібодє);
- ✓ Універсальність Ів. Франка;
- ✓ В якому літературному роді талант Франка проявився найкраще?
- ✓ Український романтизм у світлі європейського;
- ✓ Значіння літературних напрямків;
- ✓ 200 постійних помилок у мові галицької інтелігенції;
- ✓ І. Франко та європейська література;
- ✓ Творчість Василя Стефаника;
- ✓ З техніки української та європейської повісти;
- ✓ Марксистська теорія літературознавства. (З приводу книжки д-ра Я. Гординського: «Літературна критика на Советській Україні»).

А також доповіді про творчість Т. Шевченка та про гумор у творах І. Котляревського («Хроніка НТШ» не зафіксувала точних назв доповідей).

Наукові зацікавлення М. Рудницького кінця 1930-х рр. скеровані, в основному, в площину компаративістики, а також теорії і методології літературних досліджень. Частково, мабуть, під впливом наукових пошуків його давнього літературного вчителя Остапа Ортвіна, який, окреслюючи свої неординарні наукові розшуки і шляхи, писав, що «Останнім часом я нав'язав близьке знайомство з тими напрямками методологічної науки про літературу, які в Польщі репрезентує школа проф. [Р.] Інгардена у Львові, віленська школа проф. [М.] Квідля, праці недавно померлого проф. Яна Розвадовського, а поза Польщею група петербурзьких формалістів, празька фонологічна школа, а також німецькі дослідження [Р.] Спітцера, [К.] Восслера, [О.] Вальцеля, Сіверса і інших» [11] (Переклад мій. – С. К.). Маю враження, що М. Рудницький мріяв, аби

Літературознавча комісія НТШ, яку він очолював, і фактично, був її засновником і організатором, працювала у такому ж руслі і стилі, що й Професійна спілка польських літераторів.

Судячи з тематики виступів і публікацій науково-теоретичного характеру, М. Рудницького, серед іншого, цікавила актуальна на той час у польських наукових колах літературознавча феноменологія, зокрема, наукові ідеї і теорії Р. Інгардена, особливо його описова критика. З певністю можемо стверджувати, що М. Рудницький був знайомий із його теоретичними напрацюваннями, хоча б тому, що був постійним учасником дискусійних вечорів у Професійній спілці польських літераторів, де Інгарден мав серію виступів при природу театрального мистецтва, а також філософсько-літературознавчих: «Про будову літературного твору» (1931), «Про життя літературного твору» (1934), «Предмет і завдання науки про літературу» (1936).

Про інтерес М. Рудницького до Інгарденівських теорій свідчить, зокрема, тема його виступу в Літературознавчій комісії НТШ: «Переживання літературного твору як підстава його оцінки». Цікаво, що тоді ж Рудницький виголосив подібний реферат на тему «Поетичні переживання і літературні вартості (методи досліджень і оцінки літературного твору)» у Залі літературного казино в рамках літературних вечорів Професійної спілки польських літераторів. Відчит відбувся через тиждень після виголошення реферату у Літературознавчій комісії НТШ, 17 жовтня 1938 р. Докладніше про тематику відчиту М. Рудницького в НТШ можна прочитати у рефераті засідання, записаному його рукою: «Прелегент з'ясовує деякі естетичні погляди західноєвропейської критики, що мають на меті відокремити переживання, поетичного нез'ясованого стану від переживання, висловленого в літературній формі. Роля Кроче, становище формалістів, спроби аналізу мовних засобів і творів. У дискусії забирають голос Я. Гординський, І. Копач, І. Свенціцький, О. Кульчицький, М. Деркачева. І. Свенціцький ставить внесок, щоб спонукати прелегента написати синтетичну працю про нові естетичні теорії, яку НТШ могло б видати окремою книгою» [9, арк. 113].

Відчит у польських літературних колах був занотований у часописі «Chwila». В анонсі під назвою «Дискусійний вечір Професійної спілки польських літераторів», імовірно, поданому редакції «Chwili» самим Рудницьким, коротко зреферовано зміст виступу: «Редактор Михайло Рудницький виголосить відчит на тему:

Поетичні пережиття і літературні вартості. Прелегент торкнеться кількох засадничих питань, які стосуються проблем оцінки поетичного твору. Ці питання в останньому десятилітті віджили з новою силою під впливом нових поетичних напрямків (шкіл), представники яких почали проголошувати нове кредо т. зв. “чистої поезії”, а також під впливом нових досліджень природи поетичної форми» [13] (Переклад мій. – С. К.).

Важко, звісно, робити висновки з короткого реферату і анонсу, проте видається, що такий реферат свідчив радше про науковий інтерес, аніж про глибоке теоретичне осмислення. Зазвичай ідейно-теоретичні розвідки вченого більше окреслювали і називали, ніж пояснювали, і не мали чітко визначених методологічних рис. Тож допускаю, що й тут це, мабуть, був радше ознайомлювальний реферат, аніж теоретична розвідка. У дослідників літературознавчих праць М. Рудницького, – як у його сучасників, так і пізніших читачів, – часто складається враження, що він не зовсім сприймав нові віяння і течії, а якщо й сприймав, то крізь призму наукових понять та ідей, засвоєних ще у молодості, під час навчання у Парижі. Пізніші науково-теоретичні зміни ракурсів, векторів пошуку і розуміння літературних понять і явищ залишались для нього екзотичними яскравими явищами, які розвиваються ніби за скляною стіною, і в яких він участі не бере. Частково з огляду на маргінальність і провінційність літературного процесу в українській культурі (так він це відчував і заявляв у численних виступах), а частково, мабуть, тому, що, шукаючи філософсько-естетичних теоретичних підвалин своїх літературознавчих пошуків, Рудницький, фактично, рідко коли в них справді заглиблювався, і цікавився радше історією і практикою літературного процесу, а не його природою. В цьому була одночасно і певна трагічність, і парадоксальність його літературної позиції. Промовистою є, наприклад, його реакція на виступ Р. Колонєцького «Література перед лицем сучасності», який був виголошений на літературному вечорі Професійної спілки польських літераторів, і де йшлося про новітні завдання літератури, про неопозитивізм, а також про коріння неореалізму та психологічної повісті. У дискусії, яка прийняла доволі несподіваний для прелегента напрямок, М. Рудницький заявив, що «нічого не розуміє з висновків прелегента, попри те, що вже понад двадцять років читає Сореля і Бергсона і займається літературою. Дефініції реалізму і психологічної повісті

неясні і нічого не пояснюють, літературні приклади погано дібрані і нічого не ілюструють. Не розуміє, чому письменники мають займатися наукою, якщо Флобер і Золя писали без цього» [цит. за: 12].

Специфічне ставлення М. Рудницького до гуманітарної науки загалом, і до її академічної версії зокрема – це одна із причин його багатолітнього протистояння з Філологічною секцією НТШ. Про це він згадував в листі до тодішнього заступника голови НТШ В. Левицького за квітень 1927 р.: «Я, здається, перший і єдиний до того часу мав сміливість прилюдно підкреслювати при кожній нагоді, що термін “наука” треба залишити для тих ділянок знання, в яких царицею є математика і що зловживання ним у дослідях над літературою або історією є не тільки анахронізмом, але й претенсіональним баламуцтвом. Присвятивши 20 літ студіям над літературою, в атмосфері великих столиць і літератур і перевібивши свої думки, не перестану ніколи повторяти, що те, що робить фільольогічна секція “Н.[аукового] Т.[овариства] ім. Ш.[евченка]” проглітаючи львину частину фондів і паперу є звичайним анахронізмом і не має нічого спільного із сучасною фільольогією, літературою, а тим менше наукою» [8, арк. 10].

М. Рудницький вважав, що гуманітаристика, а зокрема літературознавство, не може вважатися академічною наукою, рівнозначною з науками точними чи природничими, оскільки містить значну долю суб’єктивності, не оперує фактами і точними даними, не опирається на досліди. Ці переконання не були хвилиним настроєм чи наслідком певного розчарування. Цю думку він висловлював багато разів і при різних okazіях. Так, зокрема, переконував, що перевага гуманітарної тематики при доборі статей до Української загальної енциклопедії є небезпечним фактором, який може зруйнувати наукову основу видання [6]. При такому трактуванні гуманітаристики сама методика літературознавчих досліджень у працях НТШ видавалась йому застарілою, академічна стилістика невідповідною, а невироблена, і слабо систематизована і невипрацювана наукова термінологія викликала багато застережень і претензій.

Можливо, саме тому найвідповіднішим стилем і способом вислову для М. Рудницького була есеїстика і «фейлетони», які, з одного боку, були позбавлені суворої наукової дисциплінованості, тож критикам Рудницького видавались «воднистими і беззмістовними», а з другого боку, – розширювали горизонти

наукових інспірацій і зацікавлень. Так, зокрема, важливим джерелом наукових ідей та інформації для М. Рудницького були матеріали літературних французьких часописів. Поєднання журналістської публіцистики і науки для нього було цілком природним. Найчастіше згадувана французька періодична лектура – респектабельний паризький тижневик «Les Nouvelles littéraires, artistiques et scientifiques», який проголошував ідеологічну нейтральність поглядів, і певним чином був комерційно орієнтований. За його зразком М. Рудницький намагався вибудувати ідейну видавничу стратегію часопису «Назустріч», наскільки це було реально в інших, відмінних від французьких, політичних, культурних та економічних умовах.

Інший відомий французький літературний часопис, читачем якого М. Рудницький був, і естетика та ідеологія якого справили на нього виразний вплив – літературний паризький тижневик «La Nouvelle Revue Française» — одне з найпрестижніших і найавторитетніших французьких періодичних видань. Цей часопис теж позиціонував себе як літературне видання поза школами і партіями (як естетичними, так і політичними та релігійними). Головний критерій відбору текстів і критичних розвідок – якість текстів. У естетиці – парадоксальне поєднання неокласики з модернізмом. Принциповою була також увага до зарубіжної літератури. Йшлося не про космополітизм, а про діалог як спосіб збагачення національної літератури. (Детальніше про естетичну програму та історію часопису див: [3]).

Одним зі свідчень сталого і глибокого зацікавлення теоретико-літературними пошуками авторів французьких літературних часописів є дискусія у Філологічній секції (22 листопада 1935 р.) на тему «Фізіологія критики», інспірована перекладом уривка праці французького літературознавця Альбера Тібодє, який здійснив М. Рудницький.

Важко з певністю сказати, куди би завели Рудницького його наукові пошуки і зацікавлення. Можливо, вони б і справді завершилися окремою монографією про формалізм, аксіологію та інші нові методи і течії в літературознавстві, як радив Іларіон Свенціцький. Допускаю, що така праця мала би радше оглядово-реферативний характер, і найцікавішими її моментами стали би компаративістичні зіставлення та дослідження про природу літературних жанрів в Європі та в українській літературі. Історія не залишила М. Рудницькому для

такої праці ані часу, ані можливостей. Надходили нові часи, науковий дискурс мінявся і руйнувався із катастрофічною швидкістю.

Прикметно, а навіть до певної міри символічно, що останньою доповіддю, з якою виступав Рудницький на засіданні Філологічної секції 17 травня 1939 р., була «Метода марксистської критики» (з нагоди книжки Ярослава Гординського «Літературна критика підсоветської України»). Процитую короткий реферат доповіді, записаний рукою М. Рудницького у протоколі засідань Філологічної секції НТШ: «Радянська критика невідома нашим інтелігентним колам і всякі спроби познайомити їх з радянською наукою треба втати як крок у навязанні культурних звязків з Радянщиною... Марксизм — це могутня теорія, що розяснює закони історичних процесів, звязує твори з їх середовищем, визначає їх вагу відповідно до їх впливів, накреслює шляхи опанування дійсності і способи здійснення ідеалів людства. Без цієї теорії не можна зрозуміти цілої низки важливих сучасних проблем, які висуває перед дослідником літератури конкретна історична дійсність» [9, арк. 117].

У 1939 р. більшовицька влада ліквідувала Наукове товариство ім. Шевченка, а його майно передала Академії наук. А незабаром Львів окупувають німецькі війська і радянські установи перестають існувати. В умовах окупації НТШ намагається відновити свою діяльність. 29 листопада 1941 р. відбулося засідання Філологічної секції НТШ. Серед інших, на ньому був присутній М. Рудницький. Василя Сімовича уповноважили представити владі справи секції, аби отримати офіційну підтримку для продовження її роботи [9, арк. 120]. Проте німецька влада діяльність НТШ не дозволила в жодному форматі. Деякий час Філологічна секція діяла таємно, при Об'єднанні праці українських науковців в рамках Українського центрального комітету. Судячи з усього, М. Рудницький у її діяльності участі вже не брав, оскільки змушений був переховуватися від німецької влади, маючи єврейське коріння.

Після війни, в умовах советської дійсності, М. Рудницький став професором Львівського університету. Його праці того часу – це вже зовсім інша тематика і проблематика, інша риторика, стилістика, методологія. І ця зміна може бути предметом окремого дослідження.

Література

1. Гнатишак М. Фінал одного конфлікту (Причинок до громадянської моралі). *Мета*. 1936. 5 лип.

2. З листів до редакції. *Діло*. 1936. 4 січ.
3. Ласкина Н. О. История журнала «La Nouvelle Revue Française» в формировании европейского литературного канона. *Вестник МГУ. Сер. «История. Филология»*. 2015. Т. 14, вып. 6: Журналистика.
4. М. Л. [Донцов Д.] З пресового фільму. *Вістник*. 1936. Т. I, кн. 1.
5. Непристойний виступ. *Діло*. 1935. 20 листоп.
6. Рудницький М. Якої нам треба енциклопедії? *Діло*. 1929. 10–11 груд.
7. Хроніка Наукового товариства ім. Шевченка у Львові за час від 1.I.1935 – 25.XII.1937. Львів, 1937. Чис. 73, с. 13.
8. ЦДІАУ м. Львові, ф. 771, оп. 1, спр. 53, арк. 10: Лист М. Рудницького до В. Левицького, 13.IV.1927.
9. ЦДІАУ м. Львові, ф. 309, оп. 1, спр. 40: Книга протоколів засідань Філологічної секції: 1914–1944.
10. Чехович К. Літературознавство Д-ра Михайла Рудницького. *Мета*. 1935. 10 листоп.
11. Ortwin O. Z mojego warsztatu. *Lw?w Literacki*. 1937. Nr 7.
12. S. B. Niespodzianki współczesności w obliczu literatury. *Chwila*. 1933. 14 marca.
13. Wieczór dyskusyjny Związku zawodowego literatów Polskich. *Chwila*. 1938. 15 października.

References

1. Hnatyshak M. Final odnoho konfliktu (Prychynok do hromadianskoi morali) [The finale of one conflict (The cause of civil morality)]. In: *Meta*. 1936. 5 July. (In Ukrainian).
2. Z lystiv do redaktsii [From letters to the editors]. In: *Dilo*. 1936. 4 January. (In Ukrainian).
3. Laskina N. O. Istoriya zhurnala «La Nouvelle Revue Française» v formirovanii evropeyskogo literaturnogo kanona [History of magazine of "La Nouvelle Revue Française" is in forming of the European literary canon]. In: *Vestnik MGU. Ser. «Istoriya. Filologiya»*. 2015. Vol. 14, issue. 6: Zhurnalistika. (In Russian).
4. M. L. [Dontsov D.] Z presovoho filmu [From the press film]. In: *Vistnyk*. 1936. Vol. I, Issue 1. (In Ukrainian).
5. Neprystoinyi vystup [Obscene speech]. In: *Dilo*. 1935. 20 November. (In Ukrainian).
6. Rudnytskyi M. Yakoi nam treba entsyklopedii? [What an encyclopedia we need]. In: *Dilo*. 1929. 10-11 December. (In Ukrainian).
7. Khronika Naukovoho tovarystva im. Shevchenka u Lvovi za chas vid від 1.I.1935 – 25.XII.1937 [Chronicle of the Scientific Society. Shevchenko in Lviv for a time from 1.I.1935 – 25.XII.1937]. Lviv, 1937. Issue. 73. P. 13. (In Ukrainian).
8. CDIAU in Lviv (Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv), f. 771, o. 1, s. 53, p. 10: M. Rudnytsky's letter to V. Levitsky, 13.IV.1927. (In Ukrainian).

9. CDIAU in Lviv (Central State Historical Archive of Ukraine in Lviv), f. 309, o. 1, s. 40: Book of protocols of the Philological Section: 1914–1944. (In Ukrainian).
10. Chekhovych K. Literaturoznavstvo D-ra Mykhaila Rudnytskoho [Literary Studies of Dr. Mykhailo Rudnytsky]. In: Meta. 1935. 10 November. (In Ukrainian).
11. Ortwin O. Z mojego warsztatu [From my workshop]. In: Lwów Literacki. 1937. Nr 7. (In Polish).
12. S. B. Niespodzianki współczesności w obliczu literatury [The surprises of present day in the face of literature]. In: Chwila. 1933. 14 March. (In Polish).
13. Wieczór dyskusyjny Związku zawodowego literatów Polskich [Discussion evening of the Polish Writers' Union]. In: Chwila. 1938. 15 November. (In Polish).

Sophiya Kohut. Participation of Mykhailo Rudnytsky in the work of Philological section of Shevchenko Scientific Society. Participation of Mykhailo Rudnytsky, a figure absolutely non-academic, spontaneous, skeptical of Ukrainian science and the Ukrainian scientific environment, in the activities of the Shevchenko Scientific Society, which at that time played the role of Ukrainian Academy of Sciences – seems paradoxical and unexpected. However, it turned out to be interesting, extraordinary and necessary for both the scientist and the Society.

According to the Chronicle of the Shevchenko Scientific Society, he was an active member of the Philological Section and regularly delivered reports and abstracts, sometimes quite resonant. He was its secretary, referent of scientific meetings and discussions. In 1935 the Commission of Literary Studies was organized as part of the Philological Section. M. Rudnytsky was its chairman. He also took an active part in editing the publications of the Society and others. The activity of the scientist can be tracked by reports of the Chronicle of Shevchenko Scientific Society and protocols of the Philological section.

M. Rudnytsky's scientific interests in the late 1930s were directed to the comparative studies, as well as to the theory and methodology of literary research. Partly under the influence of scientific research of his ancient literary teacher Ostap Ortvin. M. Rudnytsky was interested in the literary phenomenology, in particular, the scientific ideas and theories of R. Ingarden. The subject matter of the essays delivered by M. Rudnytsky at the meetings of the Literary Commission reflected the theoretical search for the Professional Union of Polish Writers, of which Rudnytsky was a longtime member and participant, and in the French literary journals «Les Nouvelles littéraires, artistiques et scientifiques» and «La Nouvelle Revue Française».

M. Rudnytsky's specific attitude to the humanities is one of the reasons for his confrontation with the Philological Section of the Shevchenko Scientific Society. Rudnytsky claimed that the humanities, and in particular literary studies, could not be considered an academic science equivalent to the exact or natural sciences, because it contains a significant share of subjectivity, does not operate on facts, does not rely on experiments.

Key words: M. Rudnytsky, Shevchenko Scientific Society, Philological Section of Shevchenko Scientific Society, Literary Commission, Comparative Studies, Phenomenology, Ostap Ortvin, R. Ingarden.

Когут Софія Несторівна – молодший науковий співробітник Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника, *ORCID iD*: 0000-0002-4935-0103; sophiya.kohut@gmail.com